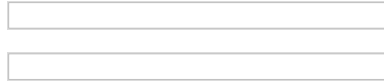

معرفی تپه سیلک از جاذبه های گردشگری کاشان (نسخه PDF)

در حدود ۸۰ سال پیش با جاری شدن سیل در زمین های کاشان تمدنی بزرگ و چند هزار ساله کشف شد که شگفتی همگی را برانگیخت. در آن دوران به دلیل ناآگاهی مردم، افراد سودجو به زیر و رو کردن تپه و غارت اشیای باستانی آن پرداختند. تا اینکه در سال ۱۳۱۱ یک تیم فرانسوی از موزه لوور به سرپرستی رومن گیرشمن عازم ایران شد و تا سال ۱۳۱۶ به حفاری این تپه ها پرداخت و به آثاری گرانبها دست یافت.

سیلک بعد از جیرفت کرمان یکی از مکان های تاریخی است که مدارک مکتوب متعلق به دوره پیش از هخامنشی در آن یافت شده است. طبق اسناد تاریخی تمدن مردم سیلک مغلوب قوم آریایی شد و فقط بازمانده های آن روزگار چون ظروف لوله دار بلند با نگاره اسب و خورشید و جنگ افزارهای آهنی و شمشیر و نیزه های بلند پیدا شده است. نزدیک به پنج هزار سال پیش از میلاد، مردم غار نشین فلات ایران در پی تغییرات آب و هوایی به دشت ها روی آوردند. کهن ترین مردم دشت نشین، مردم سیلک (Sialk) نزدیک کاشان بوده اند. تمدنی به قدمت ۷۰۰۰ سال!

تپه سیلک در واقع زیگورات یا معبدی از آن مردمان باستان بوده که به شکل سازه ای خشتی و توپر ساخته شده است. طبق یافته های گیرشمن تا سال ۱۳۱۷، این منطقه به دو تپه شمالی و جنوبی تقسیم شده که به فاصله ۵۰۰ متر از یکدیگر قرار گرفته است. دو گورستان و تعدادی اسکلت انسان در آنها یافت شده است. فاز دوم اکتشاف در این منطقه به سرپرستی دکتر شه‌میزادی انجام شد که به نتایج جدیدی دست یافت:

زیگورات سیلک

نقره کاران سیلک

شکارچیان سیلک

خانه های کشف شده همگی دیواری اندود شده با گل اخرا داشتند و مردگان در زیر کف اتاقها که فاقد آجر فرش یا سنگ فرش بود دفن شده بودند.

از نکات چشمگیری که می توان در این منطقه دید، تکه های چند هزارساله سفال روی زمین است. همچنین یافتن دوک های نخ ریزی نشان از صنعت بافندگی و نساجی در این منطقه دارد. با کشف کوره ذوب فلزات در بخش جنوبی تپه می توان شهر سیلک را جزو صنعتی ترین شهرهای آن روزگار دانست. در کاوش های باستان شناسی تمدن سیلک به شش دوره تقسیم می شود:

- دوره اول و دوم که مربوط به قدیمی ترین مردمان تپه شمالی است که حدود ۷۰۰۰ هزار سال قدمت دارد. آنها در کلبه های موقتی می زیستند و کلبه هایشان را با نی و شاخه می ساختند و روی آن را با گل می پوشاندند. پس از مدتها خانه ها را با دیوار چینه ای و در دوره دوم با خشت های دست ساز می ساختند. احتمالاً مردم تپه های شمالی ظروف خود را در کوره می پختند.
- در دوره دوم از نقوش هندسی و جانوران و گیاهان روی ظروف استفاده می کردند. مردمان این دوره به شبانی و کشاورزی می پرداختند و با یافتن و استخراج سنگ های طبیعی مس به ساختن زیورآلات می پرداختند. آنها مردگان خود را به صورت جمع شده در حالی که سطح بدن آنها را با قشر نازکی از محلول گل اخرا می پوشاندند به همراه هدایایی زیر کف خانه هایشان دفن می کردند.
- در دوره سوم یعنی ۶۱۰۰ سال پیش ساکنان تپه شمالی به تپه های جنوبی نقل مکان می کنند و خانه هایشان را با خشت های مستطیل شکل می سازند. در اواسط این دوره مردم از چرخ سفالگری استفاده می کردند و سفال ها را در کوره می پختند و روی آنها نقوش انسانی به چشم می خورد. در این دوره صنعتگران سیلک روش استخراج نقره از سنگ معدن را فرا گرفته و اشیای زینتی و ابزار خود را از نقره می ساختند. یکی از مهم ترین پدیده های فرهنگی اواخر دوره سوم استفاده از مهرهای مسطح است.
- در دوره چهارم که ۵۰۰۰ هزار سال پیش است دوره شهرنشینی شروع می شود. پیدایش خط و نگارش به صورت اولیه است. در این

دوره از مهرهای سیلندری منقوش به اشکال حیوانی بسیار بهره می بردند که نشان از رونق بازرگانی در این دوران بوده است.

- دوره پنجم که ۳۲۰۰ سال پیش است، دوران مهاجرت مهاجران جدید است. مهم ترین دستاورد این دوره ساخت ظروف سفالی به رنگ خاکستری است و فرهنگ خاکسپاری در گورستانهای مجزا انجام می گرفت.

- دوره ششم که بین سال های ۲۸۰۰ تا ۲۹۰۰ را در بر می گیرد سطح تپه ها مسطح شده است و چاله گورها را به شکل تپه درآوردند و برخی از آنها با سنگ های تراش خورده یا آجرهای بزرگ پوشانده شده که احتمالا نشان دهنده منزلت مردگان بوده است.

ظروف سفالی که کاربرد تدفینی دارند از شاخصه های این دوران است. موقعیت جغرافیایی این تپه در ضلع جنوب غربی این شهر و در سمت راست جاده کاشان- فین یعنی خیابان امیرکبیر واقع شده است. روی گورستان الف با قدمت ۳۵۰۰ ساله امروز ، بلوار امیرالمؤمنین کشیده شده است. گورستان ب نیز با قدمت ۳۰۰۰ سال در زیر مزارع و باغ های ضلع غربی تپه قرار گرفته است. تپه سیلک کاشان در ۲۴ شهریور ۱۳۱۰ با شماره ۳۸ در فهرست آثار تاریخی و ملی ایران و در سال ۱۹۹۷ میلادی نیز در فهرست ثبت آثار موقت جهانی قرار گرفته است.

محمد حسین احمد نصیر

خیلی خوب بود ممنون

مطلب اصلی